

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

PADOMI DABASGĀZES CENAS IZVĒRTĒŠANAI

IZPĒTI!

1

PADOMI
PIEDĀVĀJUMU
IZVĒRTĒŠANAI

2

MAINĪGA VAI FIKSĒTA
CENA?

3

PIEDĀVĀJUMU
ATŠKĪRĪBAS

4

RESURSU CENA

5

NODROŠINĀŠANĀS
PRET RISKIEM

6

TRANSPORTĒŠANA

7

TIRGOTĀJU
ADMINISTRĀTĪVĀS
IZMAKSAS

8

PIE KĀ VĒRSTIES
NESKAIDRĪBU
GADĪJUMĀ?

Izpēti visu tirgotāju piedāvājumus tīmekļvietnē vai konsultējies telefoniski. Mājsaimniecībām dabasgāzi piedāvā AS "Latvenergo" (zīmols "Elektrum"), AS "Latvijas Gāze" un SIA "Elenger".

Tirgotāji piedāvā divu veidu produktus - **fiksētas cenas** (nemainīga cena noteiktam periodam) un **mainīgas jeb biržas cenas** (mainās katru mēnesi atbilstoši biržas cenai). Iesakām izvēlēties sava patēriņa paradumiem atbilstošāko produktu.

Rūpīgi iepazīsties ar līgumu un tā nosacījumiem (līguma darbības termiņš, dabasgāzes cena un tās izmaiņas nosacījumi, kā arī, vai paredzēta soda nauda par līguma pirmstermiņa izbeigšanu u.c.)

Seko Title Transfer Facility (TTF) biržas cenu svārstībām, lai orientētos cenu piedāvājumos. Skatīt [šeit!](#)

PADOMI PIEDĀVĀJUMU IZVĒRTĒŠANAI

Mainīgas cenas produkts - dabasgāzes cena lietotājam tiek noteikta atbilstoši TTF dabasgāzes biržas cenai, un tā var mainīties katru mēnesi atkarībā no norisēm pasaules dabasgāzes tirgū. Jāņem vērā, ka tirgotāji var piemērot maksu par tirdzniecības pakalpojumu, kas arī jāatspoguļo piedāvājumā un rēķinā.

Fiksētas cenas produktam ir divi līguma veidi – fiksētas cenas, tirgotājam un lietotājam vienojoties, un universālais pakalpojums (UP). Skat. zemāk.

Fiksētas cenas gadījumā - cena noteiktu laiku ir nemainīga. Līgums parasti tiek slēgts uz pusgadu vai gadu, bet var tikt slēgts arī uz 2 vai vairāk gadiem vai bez noteikta termiņa.

Tirgotājs var paturēt tiesības cenu mainīt, piemēram, reizi 6 mēnešos. Pirms fiksētas cenas līguma slēgšanas ieteicams noskaidrot, cik bieži tirgotājs patur tiesības mainīt (pārskatīt) dabasgāzes cenu.

Tirgotājam ir pienākums vismaz mēnesi pirms līguma termiņa beigām par to informēt lietotāju, skaidrojot turpmākos rīcības variantus. Tomēr lietotājam ieteicams arī pašam sekot līdz līguma termiņam un laicīgi apsvērt turpmāko izvēli.

Slēdzot līgumu, jāpievērš uzmanība, vai paredzēta soda nauda par līguma pirmstermiņa izbeigšanu. Tas ir būtiski, ja lietotājs vēlēšies mainīt dabasgāzes produktu vai slēgt jaunu līgumu ar citu tirgotāju pirms esošā līguma darbības termiņa beigām.

UP līguma gadījumā (visiem tirgotājiem ir pienākums piedāvāt UP) tirgotājs saglabā dabasgāzes cenu nemainīgu 6 mēnešus. Spēkā esošu UP līgumu lietotājs jebkurā laikā var pārtraukt bez soda naudas par līguma pirmstermiņa izbeigšanu. UP gadījumā pastāv maksimālās cenas robeža, ko nedrīkst pārsniegt. Skatīt [šeit!](#)

MAINĪGA VAI FIKSĒTA CENA?

Kāpēc piedāvātās cenas atšķiras?

- ▶ **Dažādas dabasgāzes iegādes izmaksas**, jo piedāvājums sagatavots atšķirīgā tirgus situācijā.
- ▶ **Dažādi tirgotāja izvēlētie instrumenti** pret piegādes riskiem un cenu svārstībām.
- ▶ **Atšķirīgas dabasgāzes transportēšanas izmaksas** (dažādi piegādes kanāli).
- ▶ **Atšķiras balansēšanas izmaksu prognoze** (skat. tālāk).
- ▶ **Dažādas tirgotāja administratīvās izmaksas.**
- ▶ **Līgumā paredzēti papildu nosacījumi**, piemēram, attiecībā uz līguma izbeigšanu.

PIEDĀVĀJUMU ATŠĶIRĪBAS

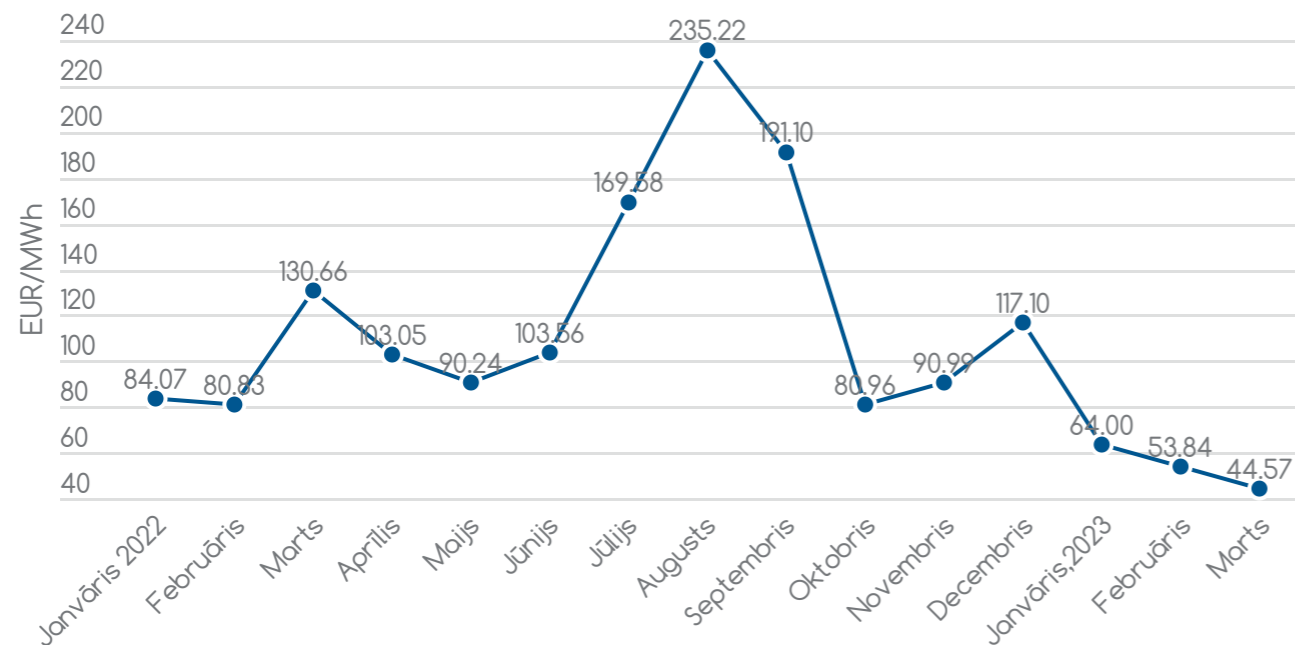
Dabaszgāzes cena pasaules vairumtirgū jeb dabaszgāzes importa cena ir lielākā izmaksu daļa dabaszgāzes tirdzniecības gala cenā.

Biržas cenu indeksi tiek publicēti katru darbadienu, un dažādu faktoru ietekmē cena dienas laikā mainās.

Slēdzot iegādes līgumu dabaszgāzes importam Latvijā, dabaszgāzes cenas referencei parasti izmanto Eiropas biržu cenu indeksus. Populārākais Latvijā ir nākamā mēneša nākotnes darījumu finanšu instrumentu cena TTF biržā.

TTF cenām
var sekot
līdz: [šeit!](#)

RESURSU CENA

“ Divi būtiskākie riski, kas atspoguļojas dabasgāzes tirdzniecības cenā - piegādes un cenu svārstību risks ”

Piegādes risku nosaka infrastruktūras tehniskās iespējas, kā arī pieprasījuma atšķirības ziemā un vasarā.

Piegādes iespējas ietekmē arī infrastruktūras uzturēšanas darbi. Lai mazinātu šo risku, atbildīgi tirgotāji daļu no nepieciešamās dabasgāzes noglabā Inčukalna pazemes gāzes krātuvē.

Cenu svārstību risks ir saistīts ar cenu izmaiņām biržā. Eiropas tirgū ir vērojamas sezonai tipiskas cenu atšķirības ziemā un vasarā.

Lai mazinātu cenu svārstību risku, tirgotāji var iegādāties atvasinātos finanšu instrumentus nākotnes darījumiem un veikt fizisku dabasgāzes uzglabāšanu Inčukalna pazemes gāzes krātuvē.

NODROŠINĀŠANĀS
PRET RISKIEM

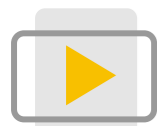

Lai dabasgāzi piegādātu līdz Latvijai, to transportē pa cauruļvadiem jeb izmantojot citu valstu dabasgāzes infrastruktūru - pārvades sistēmu, kas ir savienota ar Latvijas pārvades sistēmu.

Dabasgāzes piegādes ceļi var būt dažādi, piemēram, ar kuģi sašķidrīnātā veidā atvedot līdz Klaipēdas terminālim, kur tālāk to atkal pārveido gāzveida stāvoklī un ievada pārvades sistēmā, un ievada sistēmā, transportējot līdz Latvijai. Piegādes ķēde veido transportēšanas izmaksas, ko tirgotājs sedz un iekļauj cenas piedāvājumā.

Balansēšanas pakalpojums ir nepieciešams, lai nodrošinātu tehnoloģisko procesu, tostarp uzturētu sistēmā atbilstošu spiedienu. Pārvades sistēmas operators nodrošina balansēšanas pakalpojumu. Proti, seko tam, lai tirgotāja sistēmā ievadītais dabasgāzes daudzums atbilstu no sistēmas izvadītajam dabasgāzes daudzumam.

Par atšķirību starp plānoto un faktiski transportēto apjomu tirgotājs norēķinās ar sistēmas operatoru, dabasgāzes iztrūkumu iepērkot no sistēmas operatora vai pārpalikumu pārdodot sistēmas operatoram. **Balansēšanas cena tiek noteikta saskaņā ar SPRK izdotajiem noteikumiem. Rezultātā** tirgotājiem rodas papildu balansēšanas izmaksas, kas attiecināmas uz plānotā un faktiskā piegādes daudzuma starpību.

Avots: AS "Conexus Baltic Grid"

TRANSPORTĒŠANA

“ Dabasgāzes tirdzniecības uzcenojumu ietekmē tirgotāja darbības efektivitāte un līgumā atrunātie nosacījumi ”

Dabasgāzes tirgotājam, nodrošinot tirdzniecības pakalpojumu, **rodas administratīvās izmaksas**. Šīs izmaksas ir līdzīgas kā citiem tirdzniecības sektora uzņēmumiem - klientu apkalpošanas izmaksas, tostarp personāla izmaksas, norēķinu sistēmas izveides un uzturēšanas izmaksas, iepirktie pakalpojumi, nodokļi u.tml.

Uzcenojums jeb starpība starp dabasgāzes iepirkuma izmaksām un tālākpārdošanas cenu veido ieņēmumus, no kuriem tirgotājs sedz dabasgāzes tirdzniecības administrēšanas izmaksas, kā arī iekļauj atlīdzību par uzņēmējdarbības riskiem (peļņu).

TIRGOTĀJA ADMINISTRATĪVĀS IZMAKSAS

Dabaszgāzes tirgotāji (Dabaszgāzes cenas piedāvājumi).

Klimata un Enerģētikas ministrija (Lietotāji var vērsties, lai saņemtu skaidrojumu par Ministru kabineta noteikumu grozījumiem Nr. 78 "Dabaszgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi", kas nosaka mājsaimniecību kā dabaszgāzes lietotāju iesaistes nosacījumus, kārtību un pienākumus brīvos tirgus apstākļos).

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (Lietotāji var vērsties, lai saņemtu izvērtējumu attiecībā uz tirgotāja un/vai sadales sistēmas operatora rīcības atbilstību normatīvajos aktos noteiktajam regulējumam).

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (Lietotāji var vērsties, ja patērētājam neizdodas atrisināt strīdu ar dabaszgāzes tirgotāju par iespējami netaisnīgiem līguma noteikumiem vai negodīgu komercpraksi).

Piemēram, šādos jautājumos:

- vai piedāvājumos, līgumos un tīmekļvietnē sniegtā informācija atbilst normatīvo aktu prasībām;
- strīdos par vienpusēji veiktām izmaiņām pakalpojuma līgumā (piemēram, cenā);
- saziņas nodrošināšana un atbildes sniegšana uz patērētāju iesniegumiem;
- vai ir nodrošinātas atteikuma tiesības un to īstenošanas kārtība distances līguma gadījumā.

- Patērētāji var saņemt konsultāciju, rakstot uz: pasts@ptac.gov.lv, zvanot uz konsultāciju tālruni 65452554 vai vērsties ar oficiālu rakstisku iesniegumu.

PIE KĀ UN KĀDOS
GADĪJUMOS
VĒRSTIES
NESKAIDRĪBU
GADĪJUMĀ?

